

UCHWAŁA NR L/502/2022

RADY MIASTA PRUSZCZ GDAŃSKI

z dnia 14 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 - 2025 dla miasta Pruszcz Gdański

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 447, poz. 1700) Rada Miasta uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 dla miasta Pruszcz Gdański, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pruszcza Gdańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta

Małgorzata Czarnecka - Szafrąńska

Program wspierania rodziny na lata 2023 - 2025 dla miasta Pruszcz Gdański

WSTĘP

Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla miasta Pruszcz Gdański został opracowany w oparciu o założenia ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a jego głównym celem jest wsparcie i wzmacnianie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Rodzina, najbardziej osobiste środowisko człowieka, odzwierciedla wszelkie pozytywne i negatywne skutki dokonujących się przemian. Jest podstawową komórką społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i która zaspokaja szereg jego ważnych potrzeb życiowych m.in. biologicznych, psychologicznych, a także wprowadza nowych członków rodziny w życie społeczne i przekazuje im określone wartości kulturowe (system wartości, norm postępowania, wzorce zachowań), wzorce opieki i wychowania potomstwa, w tym przygotowania do dorosłego życia.

Wśród wszystkich funkcjonujących rodzin część stanowią rodziny, które nie zaspokajają niezbędnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków. Przyczyną ich dysfunkcyjności może być patologia społeczna lub biologiczna obciążająca członków rodziny, najczęściej rodziców (np. alkoholizm, zaburzenia psychiczne, przewlekła choroba, niepełnosprawność), jak również brak pracy, niezaradność życiowa, brak umiejętności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a także zła sytuacja materialna. Pogarszająca się sytuacja rodziny negatywnie wpływa na jej funkcjonowanie, powodując narastanie kryzysu. W rodzinach tych rodzice nie dbają o zaspokojenie potrzeb dziecka, a sposób jego traktowania prowadzi do deformacji rozwoju dziecka, negatywnych skutków emocjonalnych, zaniżonych aspiracji i osiągnięć edukacyjnych, a także niepowodzeń w przebiegu kariery zawodowej i życiu osobistym. Dlatego rodziny, które nie potrafią samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, należy objąć kompleksowym wsparciem instytucji specjalizujących się w udzielaniu pomocy rodzinom z problemami, co daje gwarancję przywrócenia rodzinie jej prawidłowego funkcjonowania. Pomoc rodzinie ma więc na celu podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym i prawidłowe pełnienie ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, a także poprawę jakości życia rodzin oraz wspieranie ich w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 dla miasta Pruszcz Gdański zakłada wsparcie rodziny naturalnej przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia jej zdolności do prawidłowego sprawowania swoich funkcji, a także zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci, w celu zmniejszenia liczby dzieci opuszczających rodziny biologiczne i kierowanych do pieczy zastępczej.

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA GMINY MIEJSKIEJ PRUSZCZ GDAŃSKI

Gmina Miejska Pruszcz Gdański stanowi jedną z ośmiu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu gdańskiego. Zjawiskiem charakterystycznym dla sytuacji demograficznej miasta jest tendencja wzrostowa liczby mieszkańców. Wpływ na to ma dynamiczny rozwój miasta, które jest atrakcyjnym miejscem zarówno dla inwestorów, jak również dla osób chcących w nim zamieszkać (bliskość aglomeracji trójmiejskiej i dobrze rozbudowana infrastruktura drogowa). Według stanu na koniec 2021 roku w Pruszczu Gdańskim zameldowanych było ogółem na pobyt stały i czasowy: 29 960 osób. Sytuację mieszkaniową cechuje duża dynamika rozwoju budownictwa - powstają kolejne nowe osiedla mieszkaniowe, zwiększa się tym samym liczba mieszkańców.

Według danych Gdańskiego Urzędu Pracy w Gdańsku na dzień 31 grudnia 2021 roku liczba osób bezrobotnych z terenu miasta Pruszcz Gdański, zarejestrowanych w Urzędzie wynosiła 513 osób. Na terenie miasta Pruszcz Gdański funkcjonuje 9 szkół zapewniających kształcenie dzieci i młodzieży na dwóch poziomach edukacji (podstawowym oraz ponadpodstawowym) tj.: Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. Marii Konopnickiej, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika, Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Matejki, Szkoła Podstawowa Nr 4 im. I. J. Paderewskiego, Katolicka Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Akademia Montessori, Szkoła Podstawowa Akademia Dobrej Edukacji, Zespół Szkół Ogrodniczych i Ogólnokształcących, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Integracyjna „Lawendowy Król”. Ponadto istnieje dobrze rozwinięta sieć żłobków, przedszkoli i punktów przedszkolnych.

Zadania opiekuńczo – wychowawcze, terapeutyczne i psychoedukacyjne w gminie realizuje także Świetlica Socjoterapeutyczna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim. Jest to placówka dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, obejmująca swoją opieką dzieci pochodzące z rodzin niepełnych, dysfunkcyjnych, dotkniętych lub zagrożonych problemem alkoholowym lub innymi uzależnieniami.

System pomocy społecznej – dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim poprzez realizację wyznaczonych zadań pełni funkcję koordynatora działań skierowanych do grupy osób potrzebujących różnego rodzaju wsparcia. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnień. Tabele poniżej przedstawiają dane dot. liczby rodzin korzystających ze wsparcia MOPS w Pruszczu Gdańskim z powodu wybranych dysfunkcji za 2021 rok:

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	198
2.	Bezdomność	24
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	20
4.	Bezrobocie	79
5.	Niepełnosprawność	211
6.	Długotrwała choroba	132
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego – ogółem	13
	w tym: rodziny niepełne	4
	rodziny wielodzietne	4
8.	Alkoholizm	20
9.	Narkomania	2
10.	Przemoc w rodzinie	6
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	6

Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej – MOPS w Pruszczu Gdańskim:

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
0	1	2	3
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych /bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania/	412	364	687
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	11	11	43
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	401	353	644
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	x	498	992
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	262	550

Gminny system wsparcia rodziny powinien zapewniać szeroki wachlarz pomocy dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz stwarzać możliwości skorzystania z odpowiednio dostosowanego wsparcia. Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych pomoc w postaci asystenta rodziny. Asystent rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim w 2021 r. objął wsparciem 15 rodzin z terenu naszego miasta. Głównym zadaniem asystenta rodziny jest prowadzenie pracy z rodzinami biologicznymi, polegającej na udzielaniu pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw rodzicielskich w celu prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Asystent rodziny prowadzi pracę za zgodą i przy aktywnym udziale rodziny pobudzając ją do aktywnego współdziałania. Miejscem prowadzenia pracy z rodziną jest miejsce jej zamieszkania lub miejsce przez nią wskazane. Problemy w rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaniechanie działań wobec rodzin, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych takich jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych oraz różnego rodzaju negatywne zdarzenia mogą doprowadzić do degradacji rodziny, a w konsekwencji do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej poza rodziną biologiczną. Dlatego też praca z rodziną biologiczną powinna być organizowana lub kontynuowana również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną m.in. w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Zgodnie z art. 176 ust. 5 ww. ustawy do zadań własnych gminy należy współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W 2021 roku Gmina częściowo finansowała pobyt 38 dzieci poza rodziną, a kwota dofinansowania wyniosła łącznie 386.113,73 zł.

ROZDZIAŁ II

CELE PROGRAMU

Celem programu jest wsparcie i wzmocnienie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie instytucjonalne i integrację społeczno – zawodową. Realizacja programu opiera się na celu głównym i celach szczegółowych.

1. CEL GŁÓWNY

Rozwijanie systemu wsparcia sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.
2. Wzmocnienie systemu integracji służb i podmiotów wspierających rodzinę w kryzysie.
3. Zapobieganie sytuacjom kryzysowym, wymagającym interwencji oraz ograniczenie negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.
4. Wzmocnienie potencjału opiekuńczo – wychowawczego rodzin poprzez rozwijanie kompetencji rodzicielskich.
5. Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.

Cele szczegółowe:	Działania:
<p>Wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym oraz zapewnienie im pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Objęcie dożywianiem dzieci, szczególnie w szkołach i placówkach przedszkolnych. 3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny. 4. Aktywizacja zawodowa i społeczna rodzin. 5. Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych rodzinom o niskim statusie materialnym oraz w trudnych sytuacjach życiowych.
<p>Wzmocnienie systemu integracji służb i podmiotów wspierających rodzinę w kryzysie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie informacji i wiedzy dot. kompetencji służb, instytucji i podmiotów wspierających rodzinę przeżywającą trudności. 2. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny. 3. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego. 4. Wzmocnienie współpracy na rzecz rodziny, pracowników socjalnych i asystentów rodziny z pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi specjalistami.
<p>Zapobieganie sytuacjom kryzysowym wymagającym interwencji oraz ograniczenie negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem, szczególnie środowisk zagrożonych uzależnieniami i przemocą w rodzinie (przeciwdziałanie demoralizacji, przestępczości). 2. Zapewnienie wsparcia w postaci asystenta rodziny. 3. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego, głównie rodzinnego, psychologicznego i prawnego. 4. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych w zakresie pełnienia odpowiednich ról i funkcji opiekuńczo – wychowawczych. 5. Informowanie rodzin w kryzysie o możliwych formach pomocy i wsparcia.

	6. Podejmowanie działań zapobiegawczych i interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa.
Wzmocnienie potencjału opiekuńczo – wychowawczego rodzin poprzez rozwijanie kompetencji rodzicielskich.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie działań informacyjnych dot. uczestnictwa w: <ol style="list-style-type: none"> a) programach i projektach edukacyjno – informacyjnych skierowanych do rodzin z dziećmi, b) szkołach dla rodziców, c) wydarzeniach edukacyjno – informacyjnych, d) poradnictwie specjalistycznym. 2. Upowszechnianie i popularyzowanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do pełnienia ról rodzicielskich.
Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie spotkań, szkoleń, konferencji dla pracowników zajmujących się wsparciem rodziny. 2. Udział asystentów rodziny w szkoleniach, warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.

ROZDZIAŁ III ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są rodziny zamieszkałe na terenie miasta Pruszcz Gdański, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Odbiorcami programu są również rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Poprzez profesjonalne wsparcie należy wzmocnić potencjał tych rodzin w celu umożliwienia powrotu dzieci do rodzin biologicznych.

ROZDZIAŁ IV REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim w partnerstwie z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

ROZDZIAŁ V CZAS I MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 dla miasta Pruszcz Gdański realizowany będzie na terenie miasta przez okres trzech lat w oparciu o lokalną koalicję podmiotów działających

w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny. Realizacja programu służy przede wszystkim zapobieganiu i ograniczeniu wszelkiego rodzaju patologii (przestępczość, alkoholizm, narkomania) jako zjawisk społecznych będących zagrożeniem dla życia społecznego, jego porządku i rozwoju zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

ROZDZIAŁ VI

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Rozbudowa systemu wsparcia dla rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu prawidłowych ról i funkcji opiekuńczo – wychowawczych – ukierunkowanego na poprawę sytuacji rodziny.
2. Dalsze rozwijanie współpracy instytucji, organizacji oraz innych podmiotów działających na rzecz wspierania rodzin i dzieci.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją – stały monitoring sytuacji rodzin.
4. Reintegracja rodziny naturalnej – ścisła współpraca i podejmowanie wszechstronnych działań przez odpowiednie służby ukierunkowane na dążenie do powrotu dziecka do rodziny biologicznej.
5. Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie dostępnych form wsparcia rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności lub nimi zagrożonych.

ROZDZIAŁ VII

FINANSOWANIE

Program finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Miejskiej Pruszcz Gdański, środków z budżetu państwa (dotacje celowe, programy rządowe).

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Niniejszy program zakłada kontynuację zadań realizowanych przez miasto Pruszcz Gdański w latach 2020 – 2022, określonych przez Radę Miasta Pruszcz Gdański uchwałą Nr X/118/2019 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 dla miasta Pruszcz Gdański. Program określa zadania w zakresie wspierania rodziny oraz zapobiegania jej dysfunkcji. Przedstawia katalog działań, których celem jest stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wymagających wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W związku z powyższym wnoszę pod obrady sesji Rady Miasta projekt uchwały w przedmiotowej sprawie.